

HOÀI NIỆM: TƯỞNG NHỚ BẠN THÂN

Từ ngày 2 tháng 2, 2013, khi Trần Như Tráng ra đi về với Trời Đất, mỗi lần nghe văng vẳng đâu đó, có thể là trong tim óc, câu “ *Nghìn trùng xa cách, người đã đi rồi*”, tự nhiên tôi lại rưng rưng nước mắt, nhớ người bạn thân luôn luôn đầm ấm với các bạn bè, như trường hợp tôi thì mỗi lần từ California về chơi vùng Boston, nơi Tráng khi ra khỏi Việt Nam định cư 21 năm với đại gia đình, Tráng lại hẹn tôi để gặp nhau, riú rít chuyện trò dưới bầu trời Boston . Vợ chồng Tráng đi theo hai con trai qua California, nhưng vẫn nói rằng vùng Boston, Massachusetts, là quê hương thứ hai, nơi có nhiều bạn và người thân trong đại gia đình. Trong một thư email vào dịp Lễ Giáng Sinh, Tráng viết:

“Tạ Văn Tài và Liên Như thân mến,

Những ngày lễ cuối năm tụi này nhớ đại gia đình ở Boston và gia đình Tài/Liên Như/chị Hà Thanh/Phương Thảo, Tuấn/Chi/anh chị Chính/anh chị Hợp rất nhiều. Sống với nhau 21 năm ở đó nhiều kỷ niệm. Thật hạnh phúc trong tình bạn/tình gia đình. Người ta thường ca tụng Thanh Tịnh và Anatole France ca tụng hạnh phúc thời đi học, thời còn trẻ. Riêng tôi, hạnh phúc nhất là thời 49 tuổi đầu thoát được Cộng Sản và được sống ở vùng Boston 1984-2005. Chúng tôi về định cư vùng Boston cũng nhờ Tạ Văn Tài và Liên Như tích cực giúp. Rời Boston sang California miền nắng ấm chúng tôi vui và buồn lẫn lộn vì như Anatole France đã viết: ‘All changes, even the most longed for, have their melancholy’.”

Chúng tôi trân quý tình thân của Tráng và gia đình , và tuy không đi dự được đám tang của bạn, thì cũng đã nhờ con gái và Dì Lan trong gia đình đại diện để đến bày tỏ tại chỗ sự thương mến của đại gia đình và bạn bè vùng Boston.

Cuộc đời Tráng là cả một sự thương mến người và giúp người. Giúp sinh viên được hướng dẫn tốt. Giúp đồng nghiệp giáo dục trong việc giảng dạy cho các lớp thế hệ sau, trong việc xuất bản sách để lại cho đời, tại Đại học Luật Khoa Sài Gòn, và nhất là trong Phân Khoa Khoa Học Xã Hội Đại Học Vạn Hạnh, với tư cách Phó Khoa Trưởng. Khi chúng tôi là sinh viên đi học với nhau tại Trường Luật Saigon, Tráng giúp một số bạn bè có bài giảng được ghi chép thật mau và đầy đủ từ lời giảng của các giáo sư, bằng cách nhờ tôi làm việc đó cho các bạn, ngồi lỳ tại mọi lớp mà ghi chú từng chữ các lời giảng và cho đánh máy các lời trong bài giảng đó, bù lại tôi có thù lao để bớt số giờ phải đi dạy học, mà lại giúp bạn bè được. Tại Vạn Hạnh, Tráng cùng giáo sư Phạm Lệ Hương phụ tá đắc lực cho Khoa Trưởng Bùi Tường Huân trong việc gây dựng một ban giảng huấn hùng hậu và xuất bản một tủ sách giáo khoa phong phú do chính các giáo sư phụ trách giảng khóa viết, với giá tượng trưng để cho những sinh viên nào bận công vụ không đến

nghe giảng được vẫn có thể lãnh hội kiến thức từ thầy dạy, trong đó có những cuốn sách mà sau 1975, người ta còn dùng và cảm phục nền giáo dục đại học Miền Nam Việt Nam.

Năm 1984, tôi ôm chầm người bạn thân từ già cuộc đời khắc nghiệt trong nước sang định cư ở xứ người, tìm cuộc sống mới, bằng cách nhờ Tráng đóng vai quản lý cao ốc chung cư của gia đình, đồng thời nhờ vậy bạn tôi giúp tôi an tâm đi học lại trường luật Mỹ, và có đủ thì giờ để học và thi bằng luật sư Mỹ, tìm được con đường sống mới sau thời gian làm học giả nghiên cứu. Cuộc đời hai đứa chúng tôi và gia đình đan xen với nhau, ba chìm bảy nổi với nhau.

Tráng--với vẻ mặt khoan hòa và tình cảm đầm ấm hiện ra mặt--sẽ luôn sống mãi trong tâm tư bạn bè, như chúng tôi. Một thí dụ là một người bạn chung của Tráng và tôi nói rằng sau ngày Tráng ra đi, người ấy năm mơ thấy Tráng đến nhà, và người ấy nói với Tráng trong mộng: “ Cửa trước, cửa sau, bạn đều có

chìa khóa rồi, cứ việc mở mà vào chơi bất cứ lúc nào”.

Nếu hiện tại trong đời người chỉ là một giây đồng hồ, tương lai cũng chỉ là một giây sau đó, còn sau nữa thì không biết ra sao, và rút cục tất cả đời người là quá khứ trong tinh thần, trong hồi tưởng, thì chúng tôi nghĩ là chị Thuỷ và các cháu Vick và Ki sẽ thấy niềm an ủi và hãnh diện khi thấy anh Tráng, bố Tráng của quá khứ sẽ sống mãi trong tâm tư bạn bè và người thân, với cuộc đời ý nghĩa và nhân cách dễ cảm mến của Tráng, mỗi khi chị và các cháu trông thấy hay nghĩ đến chúng tôi, những người bạn và người thân .

Để tưởng nhớ bạn thân ngày Tang Trần Như Tráng, 8 tháng 2,2013

Tạ Văn Tài